

بررسی عوامل ژنتیکی و محیطی ناشنوایی در ۳۵۴ خانواده دارای ناشنوا در استان‌های قم و مرکزی

چکیده

هدف: ناشنوایی شایعترین نقص حسی عصبی در انسان است و از هر هزار کودک یک کودک با ناشنوایی عمیق تا شدید بدنیا می‌آیند. مطالعات فراوانی نشان داده‌اند ناشنوایی در ۵۰ درصد موارد علل ژنتیکی و در ۵۰ درصد باقیمانده علل محیطی و ناشناخته دارد. در این تحقیق، هدف بررسی علل ناشنوایی در خانواده‌های مورد مطالعه بود تا راهکارهای مناسب جهت تشخیص و پیشگیری ارایه شود.

روش بررسی: پرسشنامه‌ها در مدارس و کانون‌های ناشنوایان و مجتمع‌های بهزیستی استان‌های قم و مرکزی توزیع و پس از تکمیل جمع‌آوری شد. اطلاعاتی چون سن، جنس، وضعیت شنوایی کلیه افراد خانواده و بستگان، نوع ازدواج والدین، علت شناسی (ژنتیکی، محیطی) جمع‌آوری و با استفاده از نرم افزار SPSS اطلاعات بررسی شدند.

یافته‌ها: ۳۵۴ پرسشنامه حاوی اطلاعات کامل از خانواده‌های ناشنوا دار جمع‌آوری گردید میانگین سنی افراد ناشنوای مورد (Proband) $16/1 \pm 8/1$ سال بود. $48/4$ و $51/6$ درصد ناشنوایان به ترتیب دختر و پسر بودند. $59/3$ درصد والدین دارای نسبت فامیلی، $36/7$ درصد غریبه و 4 درصد نسبت خود را معلوم نکرده بودند. میانگین تعداد ناشنوا در خانواده‌ها $1/4 \pm 1/8$ است. با بررسی پرسشنامه‌های تکمیل شده و شجره نامه‌ها، در $70/9$ درصد موارد عامل ژنتیکی و در 9 درصد موارد عامل محیطی و در $20/1$ درصد عاملی برای ناشنوایی شناخته نشد.

نتیجه‌گیری: عامل ژنتیکی با الگوی توارثی اتوزوم مغلوب شایعترین عامل ناشنوایی است و این بخاطر میزان بالای ازدواج فامیلی است که باعث شده سهم علل ژنتیکی در این جمعیت از 50 درصد بیشتر شود. تعدد فرزندان عامل دیگر افزایش تعداد ناشنوایان در خانواده‌هایی است که زمینه ژنتیکی ناشنوایی دارند. عامل محیطی و ناشناخته بعد از عامل ژنتیکی قرار دارد. با منع ازدواج‌های فامیلی، آموزش بهداشت، کنترل تعداد فرزندان و همینطور مشاوره ژنتیک بویژه برای خانواده‌های در معرض خطر می‌توان قدم‌های مهمی در زمینه کاهش تعداد ناشنوایان برداشت.

کلید واژه‌ها: ناشنوایی / ازدواج فامیلی / علل ژنتیکی ناشنوایی / علل محیطی ناشنوایی.

* **عبدالرحیم صادقی**

دانشجوی دکتری ژنتیک ملکولی
دانشگاه تربیت مدرس

دکتر محمد حسین صنعتی

دکترای ژنتیک، دانشیار پژوهشگاه ملی
مهندسی ژنتیک و فن‌آوری زیستی

فاطمه الستی

مربی پژوهشگاه ملی مهندسی ژنتیک
و فن‌آوری زیستی

دکتر مرتضی هاشم زاده چالشری

دکترای ژنتیک، دانشیار مرکز تحقیقات
سلولی و ملکولی دانشگاه علوم پزشکی
شهر کرد

* E-mail: sadegha@nrcgeb.ac.ir